

FINANSIRANJE IZBORNE KAMPANJE 2023. I FUNKCIONERSKA KAMPANJA – PRVI PRESEK

4. decembar 2023

Transparentnost Srbija
Transparency Serbia

Transparentnost Srbija u kampanji za izbore koji će se održati 17. decembra 2023. godine, prati sledeće oblasti:

- ▶ Finansiranje kampanje
- ▶ Funkcionersku kampanju
- ▶ Rad državnih organa
- ▶ Pojedine aspekte rada medija

RASPODELA NOVCA IZ BUDŽETA

Transparentnost Srbija
Transparency Serbia

PROJEKCIJA FINANSIRANJA PARLAMENTARNE IZBORNE KAMPANJE 2023. IZ BUDŽETA

RSD	EUR	Legenda
1,142,750,000.00	9,749,212.13	ukupno iz budžeta za finansiranje kampanje
457,100,000.00	3,899,684.85	deo novca koji se isplaćuje pre izbora, na jednake delove
25,394,444.44	216,649.16	po podnosiocu izborne liste pre izbora (procena na 18 lista)
685,650,000.00	5,849,527.28	deo novca koji se naknadno isplaćuje listama koje pređu cenzus
2,742,600.00	23,398.11	po jednom osvojenom mandatu nakon izbora
28,137,044.44	240,047.27	manjinska lista koja osvoji 1 mandat - ukupno pre i posle izbora
33,622,244.44	286,843.49	manjinska lista koja osvoji tri mandata - ukupno pre i posle izbora
47,335,244.44	403,834.03	lista koja pređe cenzus (8 poslanika) ukupno pre i posle izbora
66,533,444.44	567,620.80	lista koja osvoji 15 mandata ukupno pre i posle izbora
107,672,444.44	918,592.43	lista koja osvoji 30 mandata ukupno pre i posle izbora
162,524,444.44	1,386,554.61	lista koja osvoji 50 mandata ukupno pre i posle izbora
231,089,444.44	1,971,507.34	lista koja osvoji 75 mandata ukupno pre i posle izbora
299,654,444.44	2,556,460.07	lista koja osvoji 100 mandata ukupno pre i posle izbora
368,219,444.44	3,141,412.80	lista koja osvoji 125 mandata pre i posle izbora ukupno

ZAKONO FINANSIRANJU POLITIČKIH AKTIVNOSTI ("Sl. glasnik RS", br. 14/2022)

Raspodela sredstava iz javnih izvora

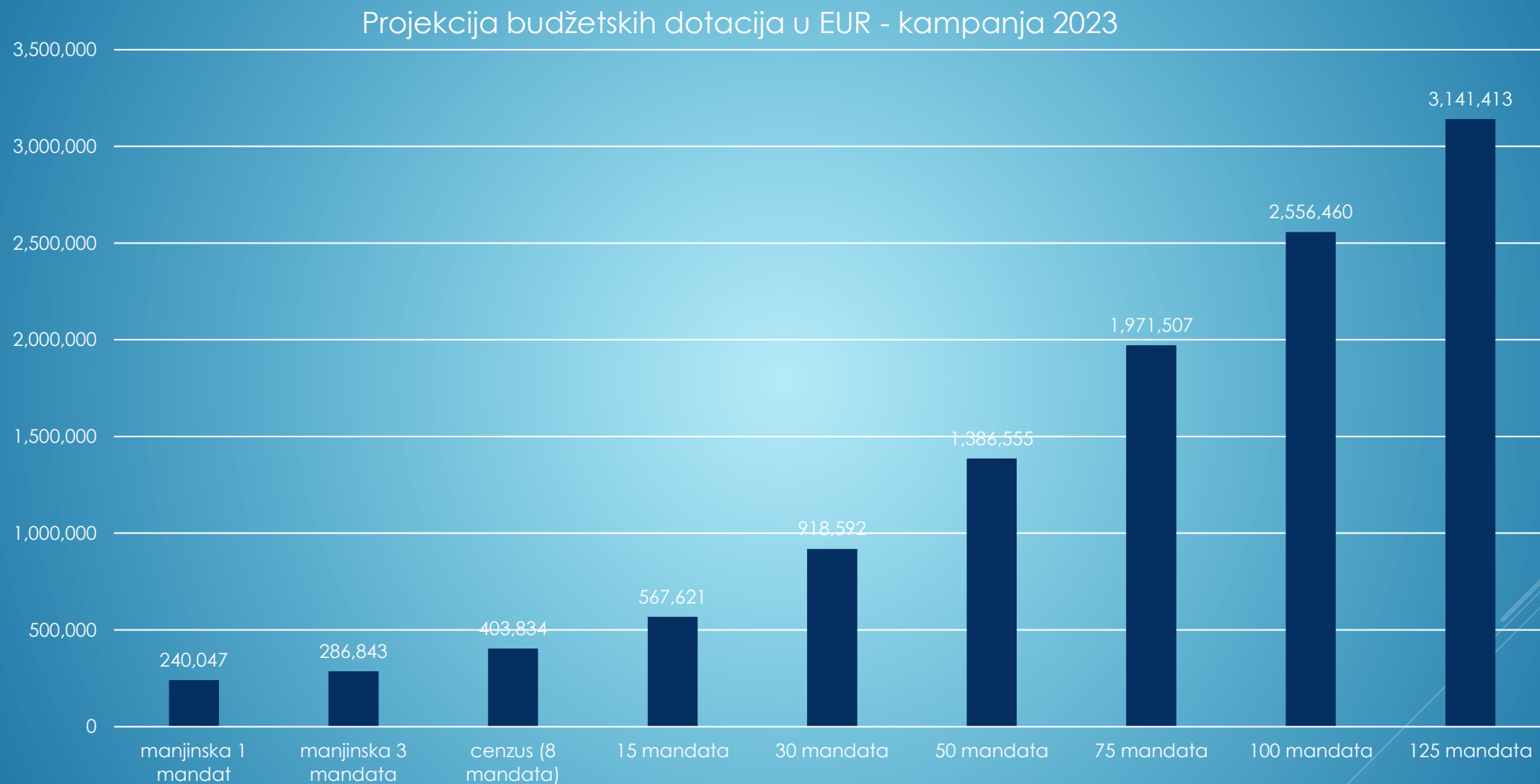
Član 21

- ▶ Sredstva u visini od 40% raspoređuju se u jednakim iznosima podnosiocima proglašениh izbornih lista
- ▶ Preostali deo sredstava iz člana 20. ovog zakona (60%) dodeljuje se podnosiocima izbornih lista koje su osvojile mandate, srazmerno broju osvojenih mandata,

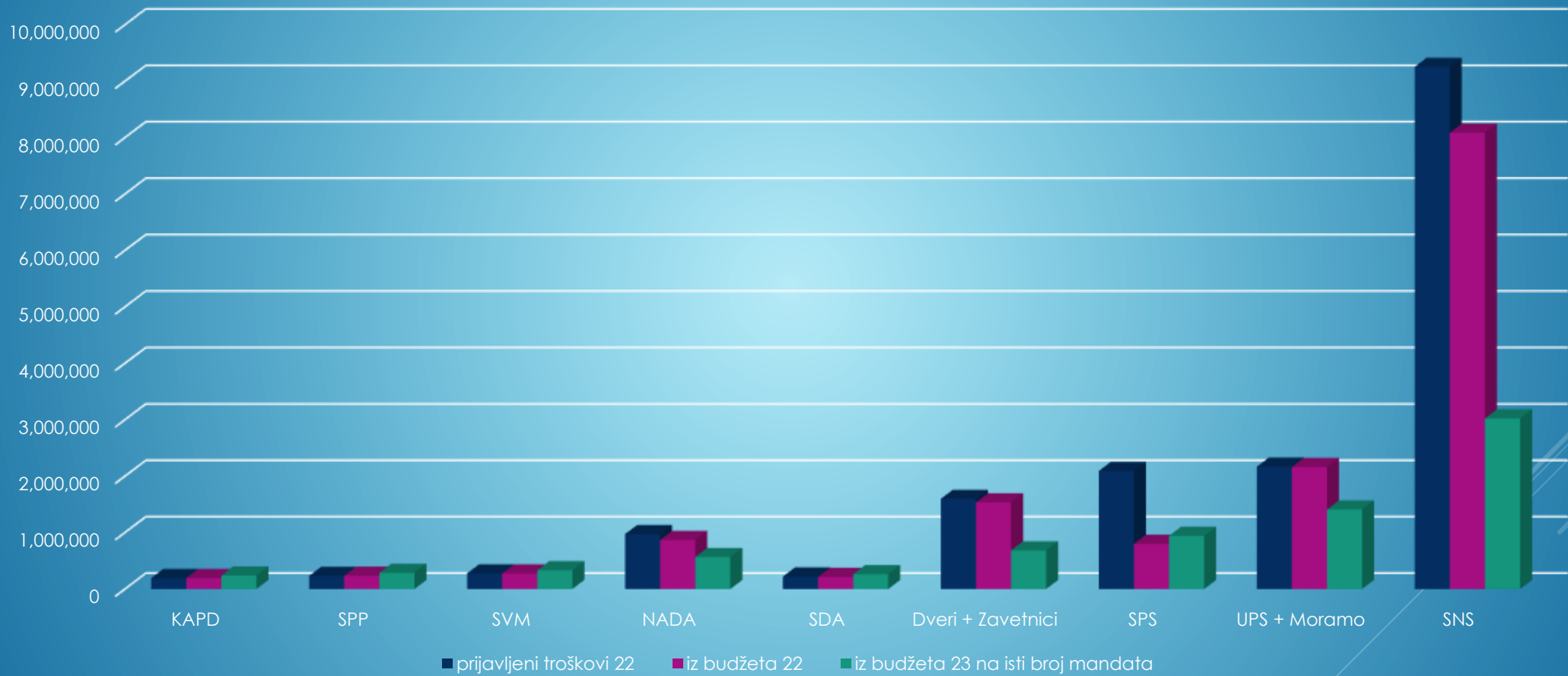
Transparentnost Srbija
Transparency Serbia

PROJEKCIJA FINANSIRANJA PARLAMENTARNE IZBORNE KAMPANJE 2023. IZ BUDŽETA

Poređenje budžetskih dotacija 2022/2023

Koliko je ko prijavio troškova 2022 za sve vrste izbora (EUR), koliko je tada dobio novca iz budžeta, a koliko bi dobio 2023 na isti broj osvojenih mandata

PROCENA VREDNOSTI TV OGLAŠAVANJA

Transparentnost Srbija
Transparency Serbia

Posmatrane su sledeće TV stanice:

- RTS 1
- Pink i Pink kablovski kanali, Red TV i Vesti
- Happy TV
- TV Prva
- B92
- Kurir TV
- K1
- Euronews

Cene su obračunate prema zvaničnim cenovnicima i popustima objavljenim na sajtovima TV stanica.

- *Postoji zakonska obaveza objavljivanja cenovnika za elektronske medije, **ZAKON O ELEKTRONSKIM MEDIJIMA** ("Sl. glasnik RS", br. 92/2023), Obaveze pružalaca medijske usluge u odnosu na izbornu kampanju, Član 62, st , tačka: „Pružalac medijske usluge dužan je da: ... pre početka izborne kampanje objavi tarife za političko oglašavanje, ukoliko se opredeli da tokom kampanje objavljuje tu vrstu oglašavanja“*

Transparentnost Srbija
Transparency Serbia

TV OGLAŠAVANJE – OBAVEZA OBJAVLJIVANJA CENOVNIKA I POPUSTA; PITANJE „ZAKUPLJENIH TERMINA“

- ▶ U prethodnoj kampanji (2022) kada je obaveza objavljivanja tarifa za političko oglašavanje uvedena prvi put, većina TV stanica je poštovala tu obavezu (izuzev TV Happy koja nije objavila visinu popusta, ali ih je obračunavala).
- ▶ U aktuelnoj kampanji od nacionalnih i posmatranih kablovskih kanala cenovnici nisu pronađeni kod SUPERSTAR TV, KURIR TV I KLASIK TV.
- ▶ „Zakupljene termine“ zakon ne prepoznaje – po zakonu, političko oglašavanje ne bi smelo da prekorači dozvoljeno vreme (12 minuta po jednom satu za komercijalne TV stanice)
- ▶ TV Happy jedina od posmatranih TV stanica u objavljenom cenovniku nudi ZAKUPLJENE TERMINE (po ceni od 2,000 evra/min), uz uslov da oni traju najmanje 15 minuta.
- ▶ Na izborima 2022. se ispostavilo da je nekoliko TV stanica objavljivalo zakupljene termine, koji su naplaćivani po tarifama koje nisu bile objavljene.

TV OGLAŠAVANJE – CENE, POPUSTI I USLOVI PLAĆANJA

- ▶ RTS reklamiranje poskupelo, u zavisnosti od emisije, između 20 i 50 %.
- ▶ Happy je povećao cene za oglašavanje u približno dve trećine termina oglašavanja, između 25 i čak 150%, dok su kod ostalih cene na prošlogodišnjem nivou. Za razliku od prethodne godine TV Happy je objavio visinu količinskih popusta.
- ▶ TV PRVA/B92 porast cena između 15 i 20% i uvedena je mogućnost popusta od 50% za oglašavanje vrednije od milion evra, koja nije postojala na prethodnim izborima.
- ▶ PINK je zadržao iste cene, ali je promenio skalu popusta, što će se bitno odraziti samo na vrednost najskupljih kampanja (preko 200 hiljada evra). Za maksimalni popust, od 50% prošle godine je bila dovoljna potrošnja od preko 1,2 miliona evra, a sada bi ona donela tek 20% popusta.
- ▶ Najveće popuste na količinu (od 50%) nude TV Pink i Happy.
- ▶ Ove godine, za razliku od prethodne, nema mogućnosti za političko oglašavanje na N1 i Nova S, ali se to verovatno neće značajno odraziti na ukupnu vrednost TV oglašavanja, jer se ono i prošle godine uglavnom odvijalo preko TV stanica sa nacionalnim pokrivanjem.
- ▶ Popust na količinu oglašavanja nisu ponudili: RTV, BLIC TV i Studio B.
- ▶ Mnoge televizije traže da se unapred uplati celokupan iznos da bi emitovali oglase (npr. PRVA, TV B92, KcN, Tanjug, K1). Za razliku od prethodnih izbora, sada je i TV PINK objavio da traži avansnu uplatu 60% vrednosti kampanje pre početka emitovanja.
- ▶ Traženje avansa nije protivno zakonu, ali suštinski dovodi u neravnopravan položaj one liste koje računaju na budžet kao izvor finansiranja kampanje. Prvi deo novca iz budžeta za finansiranje kampanje će biti uplaćen tek 6. 12. 2023 (pet dana nakon što je RIK utvrdio zbirnu izbornu listu)

TV OGLAŠAVANJE – PRVI MESEC KAMPANJE

- ▶ Iako je primetno da se izborna kampanja u većoj meri nego ranije odvija kroz oglašavanje na onlajn medijima, preko Google oglasa, digitalnih platformi i na društvenim mrežama i ovaj put se može realno pretpostaviti da će oglasi na TV stanicama činiti blizu polovine prijavljenih troškova, kao što je bilo i na ranijim izborima
- ▶ U prvom mesecu kampanje (do 30.11.2023, odnosno dve nedelje pre nastupanja izborne tišine) na posmatranim televizijama se oglašavala samo izborna lista „Aleksandar Vučić – Srbija ne sme da stane“. Vrednost tog oglašavanja, ukoliko ova lista ispuni uslov za maksimalne popuste, bila je u tom periodu 1,95 miliona evra.
- ▶ Na prošlogodišnjim izborima (parlamentarni i predsednički) vrednost oglašavanja ove liste do dve nedelje pred nastupanje izborne tišine (do 17.3.2022) bila približno ista kao i sada, ali su tada TV kampanju ranije započele i druge stranke.

Funkcionerske aktivnosti po kategorijama - kampanja 2023 (prva 32 dana)

	Prosečan broj aktivnosti tokom 32 dana van kampanje u 2022		Broj aktivnosti tokom prvih 32 dana kampanje 2023		Rast broja promotivnih aktivnosti u odnosu na 2022**	Rast broja ukupnih aktivnosti u odnosu na 2022**
	promotivne	ukupno	promotivne	ukupno		
*kategorije aktivnosti:						
Aleksandar Vučić	5	47	8	34	68%	-28%
Ana Brnabić	5	33	5	28	-8%	-16%
Vladimir Orlić	0	20	6	18	NA	-12%
Siniša Mali	1	12	7	16	928%	38%
Miloš Vučević	5	32	10	22	84%	-31%
Irena Vujović	5	11	9	9	89%	-17%
Goran Vesić	3	18	37	51	1259%	188%
Tomislav Momirović	2	11	5	8	145%	-27%
Aleksandar Martinović	1	7	11	17	708%	127%
Bratislav Gašić	3	23	17	23	399%	-1%
Danica Grujičić	3	12	14	28	414%	142%
Nikola Selaković	4	15	8	15	96%	0%
Darija Kisić Tepavčević	3	12	24	29	781%	137%
Dubravka Đedović	3	22	8	23	194%	6%
Maja Popović	1	14	4	10	488%	-30%
Aleksandar Šapić	4	16	30	48	634%	194%
	50	381	207	417	311%	10%

* 1 - Promotivne aktivnosti (posete firmama, školama, bolnicama, sudovima, otvaranje fabrika, gradilišta, sajмова, potpisivanja ugovora i memoranduma o izgradnji i ulaganju, stipendiranju, predstavljanje planova izgradnje, uručenje stipendija, pomoći i poklona, razgovor sa građanima, radnicima, prijem donacija, podela donacija)

** Obračunato za funkcionere koji su imali bar 3 promotivne aktivnosti tokom kampanje u 2023

Funkcionerske aktivnosti po kategorijama kampanja 2023 (prva 32 dana)

	Prosečan broj aktivnosti tokom 32 dana van kampanje u 2022								Broj aktivnosti tokom prvih 32 dana kampanje 2023								Rast broja promotivnih aktivnosti u odnosu na 2022**	Rast broja ukupnih aktivnosti u odnosu na 2022**
	*kategorije aktivnosti:	1	2	3	4	5	6	7	uk	1	2	3	4	5	6	7		
Aleksandar Vučić	5	4	22	0	1	14	1	47	8	2	13	1	3	7	0	34	68%	-28%
Ana Brnabić	5	3	14	0	5	5	0	33	5	1	19	0	1	1	1	28	-8%	-16%
Ivica Dačić	0	5	31	0	5	8	0	50	1	3	19	0	3	5	0	31	NA	-38%
Vladimir Orlić	0	1	14	0	5	0	0	20	6	1	8	0	1	2	0	18	NA	-12%
Siniša Mali	1	5	3	0	1	1	0	12	7	0	2	0	0	7	0	16	928%	38%
Miloš Vučević	5	1	12	7	1	4	0	32	10	0	7	0	3	2	0	22	84%	-31%
Irena Vujović	5	1	3	0	1	2	0	11	9	0	0	0	0	0	0	9	89%	-17%
Goran Vesić	3	0	8	1	4	2	0	18	37	0	5	0	7	2	0	51	1259%	188%
Tomislav Momirović	2	0	3	0	3	2	0	11	5	0	0	1	2	0	0	8	145%	-27%
Aleksandar Martinović	1	0	2	0	4	0	0	7	11	0	1	0	1	4	0	17	708%	127%
Bratislav Gašić	3	1	17	0	0	2	0	23	17	0	3	0	3	0	0	23	399%	-1%
Danica Grujičić	3	0	3	0	5	1	0	12	14	0	4	0	10	0	0	28	414%	142%
Nikola Selaković	4	0	4	1	5	1	0	15	8	0	2	0	5	0	0	15	96%	0%
Darija Kisić Tepavčević	3	0	2	0	7	1	0	12	24	0	0	0	5	0	0	29	781%	137%
Zoran Gajić	0	1	12	0	1	3	0	16	2	0	0	0	2	0	0	4	NA	-74%
Dubravka Đedović	3	1	12	0	5	1	0	22	8	1	7	0	6	1	0	23	194%	6%
Maja Popović	1	1	7	0	4	1	0	14	4	1	2	1	0	2	0	10	488%	-30%
Jelena Tanasković	3	0	3	0	3	0	0	9	1	0	2	0	0	0	0	3	-63%	-66%
Aleksandar Šapić	4	0	8	0	3	1	0	16	30	0	2	0	2	13	1	48	634%	194%
	50	24	183	9	65	48	1	381	207	9	96	3	54	46	2	417	311%	10%

* 1 - Promotivne aktivnosti (posete firmama, školama, bolnicama, sudovima, otvaranje fabrika, gradilišta, sajмова, potpisivanja ugovora i memoranduma o izgradnji i ulaganju, stipendiranju, predstavljanje planova izgradnje, uručenje stipendija, pomoći i poklona, razgovor sa građanima, radnicima, prijem donacija, podela donacija)

2 - Sastanci u inostranstvu
 3 - Sastanci (u kabinetu)
 4 - Sastanci na terenu (sa domaćim zvaničnicima)
 5 - Manifestacije (konferencije, skupovi)
 6 - Saopštenja, čestitke, telegrami
 7- Obraćanja

tone: positive/neutral/negative	Ukupno na naslovnim Front pages appearance total				Od toga kao glavna tema Major story				Procenat od ukupnog pojavljivanja Total's percentage		
	+	0	-		+	0	-		+	0	-
Aleksandar Vučić	166	7	31	204	48	2	14	64	81.4%	3.4%	15.2%
Ostali iz SNS, sa liste SNS	105	2	26	133	28	2	10	40	78.9%	1.5%	19.5%
Dragan Đilas	1	0	40	41	1	0	19	20	2.4%	0.0%	97.6%
Ostali sa liste Srbija protiv nasilja	14	0	39	53	1	0	12	13	26.4%	0.0%	73.6%
Ivica Dačić	7	0	1	8	1	0	0	1	87.5%	0.0%	12.5%
Dragan Marković Palma	1	0	0	1	0	0	0	0	100.0%	0.0%	0.0%
Ostali sa liste SPS-JS	3	1	11	15	0	0	3	3	20.0%	6.7%	73.3%
Boško Obradović	2	0	3	5	0	0	1	1	40.0%	0.0%	60.0%
Milica Đurđević Stamenkovski	0	0	5	5	0	0	0	0	0.0%	0.0%	100.0%
Ostali Dveri-Zavetnici	2	1	3	6	0	0	0	0	33.3%	16.7%	50.0%
SRS	2	3	0	5	0	1	0	1	40.0%	60.0%	0.0%
Miloš Jovanović	0	0	6	6	0	0	2	2	0.0%	0.0%	100.0%
Ostali sa liste Nada za Srbiju	1	0	0	1	0	0	0	0	100.0%	0.0%	0.0%
Tadić, Radulović i lista DJB-SDS	6	0	1	7	1	0	0	1	85.7%	0.0%	14.3%
Vuk Jeremić i Narodna stranka	3	0	0	3	1	0	0	1	100.0%	0.0%	0.0%
SVM	2	0	0	2	0	0	0	0	100.0%	0.0%	0.0%
LSV	3	0	0	3	0	0	0	0	100.0%	0.0%	0.0%
Ugljanin i SDA	2	0	0	2	0	0	0	0	100.0%	0.0%	0.0%
Zukrolić i Žigmanov	2	0	0	2	0	0	0	0	100.0%	0.0%	0.0%
Lista Koalicija za mir i toleranciju	2	0	0	2	0	0	0	0	100.0%	0.0%	0.0%
Glas iz naroda - Nestorović	1	0	0	1	0	0	0	0	100.0%	0.0%	0.0%
Ruska stranka	1	0	0	1	0	0	0	0	100.0%	0.0%	0.0%

	Ukupno na naslovnim Front pages apperance total				Od toga kao glavna tema Major story				Procenat od ukupnog pojavljivanja Total's percentage		
	tone: positive/neutral/negative	+	0		-	+	0		-	+	0
Aleksandar Vučić i ostali SNS zbirno	271	9	37	337	76	4	24	104	80.4%	2.7%	16.9%
Đilas i ostali Srbija protiv nasilja zbirno	15	0	22	92	2	0	11	33	16.3%	0.0%	83.7%
SPS-JS zbirno	11	1	12	24	1	0	3	4	45.8%	4.2%	50.0%
Dveri-Zavetnici zbirno	4	1	11	16	0	0	1	1	25.0%	6.3%	68.8%
Nada za Srbiju zbirno	1	0	6	7	0	0	2	2	14.3%	0.0%	85.7%
DJB-SDS zbirno	6	0	1	7	1	0	0	1	85.7%	0.0%	14.3%
SRS zbirno	2	3	0	5	0	1	0	1	40.0%	60.0%	0.0%
Narodna stranka zbirno	3	0	0	3	1	0	0	1	100.0%	0.0%	0.0%
LSV	3	0	0	3	0	0	0	0	100.0%	0.0%	0.0%
SVM	2	0	0	2	0	0	0	0	100.0%	0.0%	0.0%
Ugljanin i SDA	2	0	0	2	0	0	0	0	100.0%	0.0%	0.0%
Zukrolić i Žigmanov	2	0	0	2	0	0	0	0	100.0%	0.0%	0.0%
Lista Koalicija za mir i toleranciju	2	0	0	2	0	0	0	0	100.0%	0.0%	0.0%
Glas iz naroda - Nestorović	1	0	0	1	0	0	0	0	100.0%	0.0%	0.0%
Ruska stranka	1	0	0	1	0	0	0	0	100.0%	0.0%	0.0%

■ pozitivno
■ Neutralno
■ negativno